

Schmidt, die in de *NSDAP* carrière gemaakt had, was een typische *Partei*-man: in zijn visie moest er, liefst onder zijn leiding, een groepering komen die met de Duitse Nazipartij te vergelijken was. Seyss-Inquart had daarentegen slechts zwakke bindingen met de *NSDAP* (hij had met die lieden al last genoeg gehad in Oostenrijk voor en na de *Anschluss!*) en Rauter was niet eens partijlid. Rauter zag met zijn idool, de *Reichsführer-SS* Himmler, niet de tot Duitsland, althans tot Rijksduitsers beperkte *NSDAP* maar de zich ook tot niet-Duitsers richtende *SS* als het bindende element in het toekomstige *Grossgermanische Reich* waarin ook Nederland zou opgaan; hij had er dus geen behoefte aan, in Nederland een aparte nationaal-socialistische 'partij' te protegeren, laat staan de *NSB* die hem veel te eng, te 'Nederlands' dacht. Seyss-Inquart beschouwde de zaken ruimer: bij de nationaal-socialistische omvorming van Duitsland en Oostenrijk had de *NSDAP* een belangrijke rol gespeeld, en nu mocht het wel waar zijn dat de invloed van de *SS* als aparte formatie in *Gross-Deutschland* snel groeiende was (en niet tot Seyss-Inquarts ongenoegen: hij had zich in die formatie tot generaal, *SS-Obergruppenführer*, laten benoemen), maar hij kon in de *SS* toch niet meer zien dan een elite, een keurbende, die dan wel bij uitstek verknocht mocht zijn aan de nationaal-socialistische ideologie, doch zulks maakte het feit niet ongedaan dat die ideologie in de *NSDAP* haar breedste organisatorische neerslag had gevonden; een elite was wenselijk, maar een massabeweging essentieel: zonder zulk een beweging kwam, aldus Seyss-Inquart, elke elite in de lucht te hangen.

In de zomer van '40 was Seyss-Inquarts houding jegens de *NSB* er een geweest van grote gereserveerdheid, samenhangend met zijn constatering dat Mussert een politieke persoonlijkheid van de tweede, zo niet van de derde rang was. Seyss-Inquart had gehoopt dat de zes grote democratische politieke partijen (rooms-katholieken, anti-revolutionairen, christelijk-historischen, liberalen, vrijzinnig-democraten en sociaal-democraten) op grondslag van de aanvaarding van Duitslands blijvende suprematie tot een vorm van onderlinge samenwerking, en samenwerking met hem, zouden komen; zij hadden evenwel gemeenschappelijk geweigerd, zich op die basis weer in de volle openbaarheid te begeven. Die basis was wel aanvaard door het Driemanschap van de Nederlandse Unie (Eindhoven, Linthorst Homan, de Quay) maar in dezelfde weken waarin de Unie zich, in strijd met de bedoelingen althans van Homan en de Quay, tot een tegen de Duitsers gerichte beweging begon te ontwikkelen, had Seyss-Inquart zich, min of meer tegen eigen beter inzicht in, door Himmler en Schmidt er toe laten forceren om goed te vinden dat Mussert een zekere voorkeurspositie zou krijgen: Mussert had begin september '40 Hitlers leiderschap erkend en was